

A Médiatanács frekvenciapályáztatási gyakorlata 2014

Mérték Médiaelemző Műhely
2015. június 2.

TARTALOMJEGYZÉK

AZ ELEMZÉSRŐL	3
FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK	3
Kevés pályázati felhívás, elhúzódó eljárások, kevés eredménnyel zárult pályázat	4
Részleges frekvenciamoratórium - a korábbi jelentős piaci szereplők visszaszorulását eredményező pályáztatási gyakorlat	4
A Médiatanács továbbra is nyilvános frekvenciagazdálkodási koncepció nélkül pályáztatja a rádiós frekvenciákat	5
A piaci mechanizmusok erősítése továbbra sem szempont	6
Budapesti rádió piac - a status quo fenntartása?	6
Ellentmondásos feltételeket megfogalmazó, bonyolult pályázati felhívások	7
A korábbi időszakokban preferált szereplők	8
Szelektív nyilvánosság a pályázati eljárások és a pályázatok lezárultát követő határozatok tekintetében	8
Nagyszámú bírósági eljárás	10
Szerződésmódosítások	10
Összegzés	11
Melléklet: Pályázati eljárások 2014.	12

AZ ELEMZÉSRŐL

A Mérték Médiaelemző Műhely 2011 óta elemzi a médiahatóság frekvenciapályáztatási gyakorlatát.¹ Vizsgálatunk elsősorban arra irányul, hogy a frekvenciaelosztás eredményeként kialakuló tartalomkínálat mennyire biztosítja a médiapluralizmust, a sokszínű tájékozódás lehetőségét, és a pályáztatási gyakorlat mennyiben felel meg az állami frekvenciakincessel való hatékony gazdálkodás követelményének. Emellett elemezzük a frekvenciák hasznosítására kötött hatósági szerződések módosításait, ezek piaci struktúrát érintő hatását. Elemzéseink a rádiós piac folyamatait vizsgálják, mivel a digitális átállás eredményeként a földfelszíni televíziós frekvenciák önálló pályáztatása megszűnt.

Az elemzés a hatóság honlapján nyilvánosságra hozott pályázati felhívások, határozatok és egyéb dokumentumok alapján a 2014-ben kiírt rádiós frekvenciák pályázati eljárásainak vizsgálatára épül.

FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK

- Kevesebb pályázati kiírás, elhúzódó pályázati eljárások, sok formai okból visszautasított pályázat és csekély számú eredménnyel zárult pályázati eljárás jellemzi a Médiatanács 2014-es pályáztatási mérlegét.
- Hallgatólagos frekvenciamoratórium érvényesül az elmúlt években a piacról kiszoruló szereplők korábban használt frekvenciáira, mivel a hatóság e frekvenciákra továbbra sem írt ki újabb pályázatot, a frekvenciák hasznosítása mindeddig elmaradt.
- A pályázati eljárás túlformalizált, a pályázók nagy számban hullottak ki az eljárásból a pályázatok elbírálása során a bonyolult, ellentmondásos formai követelmények miatt. A hatóság az év végén módosította, egyszerűsítette a pályázati felhívások formai követelményrendszerét, átalakította a pályázati felhívás szövegét, de ennek a 2014-es időszakra még nem volt hatása.
- A frekvenciapályázatok körüli anomáliákat jelzi, hogy a pályázók a pályázati eljárásokban hozott hatósági döntések ellen nagy számban fordultak bírósághoz.
- Továbbra sem megfelelő a pályázati eljárások nyilvánossága, nem biztosított a pályázatok folyamatának átláthatósága. A hatóság honlapján közzétett határozatok alapján nincs mód az eljárásokban hozott hatósági határozatok teljes körű, érdemi értékelésére. A beadott közérdekű adatigények teljesítésének megtagadása azt jelzi, hogy a hatóság nem kívánja megteremteni a pályázati eljárások átláthatóságát.

¹ A Médiatanács frekvenciapályáztatási gyakorlata
<http://mertek.eu/jelentesek/a-mediatanacs-frekvencia-palyaztatasi-gyakorlata>
A Médiatanács frekvenciapályáztatási gyakorlata (második jelentés)
<http://mertek.eu/jelentesek/a-mediatanacs-frekvenciapalyaztatasi-gyakorlata-2-jelentes>
Mária országa, a Médiatanács újrairja a rádiós piacot
<http://mertek.eu/jelentesek/maria-orszaga-a-mediatanacs-ujrairja-a-radios-piacot>
A Médiatanács frekvenciapályáztatási gyakorlata 2010-2013 in: Foglyul ejtett média (szerk: Polyák Gábor - Uszkiewicz Erik) Gondolat, 2014

- A hatóság frekvenciahasználathoz kapcsolódó szerződésmódosításai hozzájárulnak a preferált szereplők további terjeszkedéséhez.

Kevés pályázati felhívás, elhúzódó eljárások, kevés eredménnyel zárult pályázat

2014-ben a korábbi évekhez képest lényegesen kevesebb, összesen 22 frekvencia pályázatát zajlott, és csak két eljárásban született eredmény az év végéig. Az egyik pályázaton a korábbi jogosult nyerte el ismét a frekvenciát (Dunaújváros 102,9 Mhz, Pentafon Kft.) a másik eljárásban viszont nem a korábbi szereplő rádiózhat tovább, hanem egy, a körzet rádiózásában már meghatározó, terjeszkedő rádió (Tiszaújváros 89,6 Mhz, Mátra Centrum Kft.).

A kevés pályázat oka elsősorban az, hogy a Médiatanács frekvenciagazdálkodási, pályázatadási gyakorlatában jellemzően a lejárt jogosultságok újrapályázatát a legfontosabb elem, és új, korábban nem használt frekvencia meghirdetésére alig akad példa. A tavalyi évben pedig lényegesen kevesebb jogosultság járt le, mint az előző években.

Az eredménytelenség hátterében a pályázatok formai hibáira alapított elutasítás állt. Néhány esetben újra kellett indítani a pályázati eljárást, mivel a rendkívül bonyolult és sok esetben ellentmondásos pályázati felhívás miatt a pályázatok még a tartalmi elbírálás előtt kihullottak a pályázati eljárásból.

Részleges frekvenciamoratórium - a korábbi jelentős piaci szereplők visszaszorulását eredményező pályázatadási gyakorlat

A médiahatóság továbbra sem írt ki pályázatot arra a tizenkét frekvenciára, amelyet korábban a piacról kiszoruló szereplők használtak, és a 2012 és 2013-ban zajló újrapályázat során formai hibára alapított érvénytelenség miatt a pályázatok eredménytelenül zárultak. Ezeket a frekvenciákat megszünt a rádiózás.

Korábbi elemzésünkben² már rögzítettük, hogy a frekvenciákon működő rádiók listája alapján felmerül annak a gyanúja, hogy az alaki hibára hivatkozást a médiahatóság csak a nem preferált szereplők esetében alkalmazta. A tizenkét frekvenciából hét frekvenciát korábban a kormánykritikus Klubrádió használt, és szerepel a listán az egykor nagyobb vételkörzetben, a Dunakanyarban fogható Kék Duna Rádió korábban használt frekvenciája is. A gyanú igazolása érdekében 2013-ban közérdekű adatigénylést indítottunk, amely a hatóság hallgatása miatt a bíróságon folytatódott. A kérelemben annak a közel húsz eredménnyel zárult pályázatnak a kiadását kértük, amelyeket a hatóság az alaki hibával zárult pályázatokkal azonos időben bírált el, és nem támasztott velük szemben alaki kifogást. A pályázatok alapján az alaki vizsgálat jogszerűségét szeretnénk volna megvizsgálni. A bíróság azonban - a törvény pontatlan, ezért többféle értelmezést lehetővé tevő megfogalmazása miatt - elfogadta a hatóság érvelését, a pályázati ajánlatokat üzleti titoknak minősítette, és mindkét fokon elutasította a kérelmünket. Az ítélet ellen beterjesztett felülvizsgálati kérelmünkben amellet érveltünk, hogy a bírósági döntések sértik az információszabadságot, a pályázatok az eredményhirdetést követően nyilvánosak, üzleti titokká minősítésük jogsértő, ezek az adatok egyértelműen közérdekű adatok.

² Mária országa - A Médiatanács újraírja a rádiós piacot http://mertek.eu/sites/default/files/reports/frekvencia_jelentes_3_final.pdf

A jogszerűtlen hatósági működés gyanúját erősíti az a körülmény is, hogy néhány azonos sorsú, első körben eredménytelenséggel zárult frekvenciát a hatóság időközben ismételten megpályáztatott, több esetben a korábbi kereskedelmi jelleg helyett közösségi rádióként. Az érintett frekvenciák nagy része az újrapiályáztatás eredményeként a korábbi elemzésekben preferált szereplőként azonosított Katolikus Rádió és a Lánchíd Rádió vételkörzetét bővítették.³

A pályázatok elmaradását a piaci szereplők is kifogásolták: a nyilvánosságra hozott határozatok között megtalálható a Kék Duna Rádió kérelme, amelyben a listán szereplő több frekvencia megpályáztatását kéri. A hatóság azonban a rádió kérelmét érdemi indoklás nélkül elutasította.⁴ A Klubrádió is kezdeményezte a frekvenciák újbóli használatát, de ő sem járt eredménnyel. A Médiatanács a kérelmet egy formai indokkal utasította vissza⁵, ami mögött azonban határozott médiapolitikai megfontolás körvonalazódik. Hiszen ha akarná, a hatóság akár holnap megpályáztathatná a kért frekvenciákat, a pályáztatásnak ugyanis jogi akadály nincs.

A pályázatok elmaradása azt jelzi, hogy a médiahatóság ragaszkodik a piac teljes átalakítását, az egyes szereplők visszaszorítását célzó médiapolitikai célkitűzéseéhez, a rádiós piac beszűkítéséhez, a plurális tájékozódás lehetőségeinek visszaszorításához.

A Médiatanács továbbra is nyilvános frekvenciagazdálkodási koncepció nélkül pályáztatja a rádiós frekvenciákat

A törvény a Médiatanács feladatákként jelöli meg a médiaszolgáltatással összefüggő frekvenciagazdálkodási koncepció kialakítását ezen keresztül a pályázati eljárásokban érvényesített médiapolitikai megfontolások és szándékok nyilvánosság elé tárását. A médiahatóság frekvenciapályáztatási gyakorlatából azonban hiányzik a frekvenciagazdálkodási koncepció, az elmúlt években a hatóság ilyen jellegű dokumentumot nem hozott nyilvánosságra. A Mérték közérdekű adatigényére reagálva a hatóság 2015 elején egyértelművé tette, hogy nem készült ilyen jellegű koncepció. A hatóság válaszából kiderül, hogy a Médiatanács „minden egyes médiaszolgáltatási lehetőség pályáztatásáról mediapiaci és médiapolitikai szempontok elemzése és vizsgálata alapján dönt. A Médiatanács jelenlegi frekvenciagazdálkodási koncepciója a pályáztatási gyakorlatában testesül meg.”⁶

³ Mária országa - A Médiatanács újraírja a rádiós piacot http://mertek.eu/sites/default/files/reports/frekvencia_jelentes_3_final.pdf

⁴ 1540/2013. (X.30.) határozat

⁵ 1162/2014. (XII.1.) határozat

⁶ A közérdekű adatigényre adott hatósági válasz: http://kimitud.atlatszo.hu/request/mediaszolgaltatast_erinto_frekve#incoming-6040

A piaci mechanizmusok erősítése továbbra sem szempont

A Médiatanács a meghirdetett frekvenciákat jellemzően közösségi jelleggel⁷ írta ki, a huszonekét eljárásból összesen négy esetben került sor kereskedelmi rádiós jogosultság meghirdetésére. Ennek elsősorban az az oka, hogy a médiahatóság a korábban közösségiként használt frekvenciákat újra közösségi rádióként írta ki. Korábbi elemzéseinkben azonban azt is bemutattuk,⁸ hogy a médiahatóság nem ragaszkodik minden esetben a korábbi működési jelleghez: többször előfordult, hogy korábban kereskedelmi frekvenciaként működő jogosultságot közösségi jogosultságként hirdetett meg.⁹ Ennek fordítottjára, tehát korábban közösségiként működő jogosultság kereskedelmi rádióként való meghirdetésére azonban nem volt példa. Az eddig tapasztalt tendencia tehát nem változott, a Médiatanács pályáztatási gyakorlata továbbra sem segíti a profitorientált rádiók számának növekedését, a piaci mechanizmusok erősítését a rádiózásban.

Budapesti rádió piac - a status quo fenntartása?

Jól érzékelhető a valódi piaci működés mozgásterének szűkítését célzó médiapolitikai szándék a budapesti jogosultságok pályázati kiírásaiban. 2014-ben öt budapesti frekvenciára hirdetett meg pályázatot a Médiatanács. A frekvenciák között szerepel a szabad rádiózásban komoly hagyományokkal működő Tilos Rádió (Budapest 90,3 Mhz), valamint a Gazdasági Rádió (Budapest 105,9 Mhz) és a Mária Rádió (Budapest 94,2 Mhz) hálózatának központi adójaként működő frekvencia is.

A most meghirdetett jogosultságok mindegyike közösségi jellegű rádióra szól, ami arra utal, hogy a médiahatóság nem kíván változtatni a budapesti rádiós helyzet piacilag abszurd struktúráján. Az országos piac után a legértékesebb budapesti piacon ugyanis jelenleg a rádiók több mint 4/5-e közösségi rádió: a tizenhárom budapesti frekvenciát használó rádióból csak kettő működik kereskedelmi szolgáltatóként. A lejáró jogosultságok újrapiályáztatása előtt a budapesti rádiós piac esetében különösen fontos lett volna a frekvenciagazdálkodási koncepció kidolgozása és nyilvános vitában való megmérettetése.

Ellentmondásos helyzetet teremt ugyanakkor, hogy a pályázati felhívások néhány eleme nem igazodik a valódi közösségi karakterhez. Igencsak vitatható például a magas pályázati díj előírása, amely jelentősen megnehezíti a jellemzően önkéntes munkára épülő, valódi közösségiként működő rádiók pályázaton való részvételét. A Tilos Rádió által használt frekvenciára például 1,4 millió forint körüli összeg befizetésével lehetett pályázatot benyújtani.

A meghirdetett eljárások egyikében sem sikerült a törvényi határidőkön belül eredményt hirdetni. Ennek hátterében a már említett formai hibára alapított visszautasítás, illetve az ehhez kapcsolódó bírósági eljárások álltak. A hatósági döntéshozatal és a bírósági felülvizsgálat nem megfelelő nyilvánossága miatt nehéz követni az eljárásokat. A visszás esetek közül egyedül a Tilos Rádió esetében követhető viszonylagos biztonsággal a folyamat, mivel a rádió nyilvánosságra hozta a hatóságtól megkapott döntéseket.

⁷ A közösségi rádiók a törvény definíciója szerint műsoridejük 2/3-ában közszolgálati műsorokat sugároznak, nem fizetnek médiaszolgáltatási díjat, emellett hirdetési lehetőségeik is korlátozottabbak, mint a kereskedelmi médiumoknak. Közösségi szolgáltatóként működik az elmúlt négy év pályáztatási gyakorlatában preferált Lánchíd Rádió és az összes vallási rádió.

⁸ http://mertek.eu/sites/default/files/reports/frekvencia_jelentes_3_final.pdf

⁹ 2013-ban 9 frekvencia esetében került sor arra, hogy a médiahatóság a korábbi kereskedelmi jelleg helyett közösségi jogosultságra írta ki a pályázatot.

A Tilos Rádió 2014 júliusában nyújtotta be a pályázatát, az általa használt Budapest 90,3 Mhz frekvenciára. A Médiatanács októberben formai hibákra alapozva megtagadta a pályázat nyilvántartásba vételét. A hatóság a visszautasítás okaként a pályázati anyag elektronikus változatában az áthúzott üres oldalak hiányát és az első háromhavi működési költség nem megfelelő letétbe helyezését jelölte meg. A rádió bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett, amelyre tekintettel a hatóság saját hatáskörben - elfogadva a keresetben megfogalmazott érvelést - visszavonta a döntését, így a Tilos Rádió pályázata továbbra is versenyben maradt. Az elemzés lezárásakor a hatóság még nem hirdetett nyertest a pályázaton.

A Budapest 105,9 Mhz frekvenciára két pályázat érkezett, a frekvenciát korábban használó MŰSOR-HANG Kft. (Gazdasági Rádió) és a HANG-ADÁS Kft. ajánlata. A Médiatanács a 997/2014 (X. 14.) a HANG-ADÁS Kft.-t nyilvánította nyertesnek, a korábbi jogosult 1 ponttal szerzett kevesebbet, mint a frekvenciát elnyerő versenytárs. Míg általában a pályázatokat lezáró döntések teljes terjedelemben kikerülnek a hatóság honlapjára, ebben az esetben csak az eredményt kihirdető határozat rövid kivonata olvasható, részletes indoklás nélkül. Két héttel később a hatóság visszavonta az eredményről szóló döntését. Ez a határozat azonban ugyancsak nem hozzáférhető,¹⁰ tehát jelenleg a nyilvános információk alapján nem kideríthető, milyen indokok miatt volt szükség a pályázatot lezáró határozat visszavonására. A honlapon található információkból csak annyi derül ki, hogy később a médiahatóság a döntéshez kapcsolódó bírósági felülvizsgálat miatt felfüggesztette a pályázati eljárást.¹¹

Az elhúzódó eljárások alatt a jogosultságok időközben lejártak, de a médiahatóság élve a törvény adta lehetőséggel ideiglenesen meghosszabbította a jogosultságokat, így a rádióknak nem kellett abbahagyniuk a sugárzást.

Ellentmondásos feltételeket megfogalmazó, bonyolult pályázati felhívások

Az elmúlt években több bírósági határozat is megállapította, hogy a pályázati felhívások szövege önellentmondó elemeket tartalmaz, és előfordul a követelmények következtlen rögzítése is.¹² Ennek ellenére nemhogy egyszerűsödött a pályáztatás, hanem további formai követelményekkel bővültek a felhívások. Noha a formai követelményeknek eredendően az a funkciója, hogy megteremtsék az azonos szempontok szerinti értékelés lehetőségét - biztosítva ezzel a pályázók közötti esélyegyenlőséget -, a túl bonyolult és nem egyértelmű pályázati feltételek éppen ennek az ellenkezőjét eredményezik, és nem biztosítanak kiszámítható keretet az értékeléshez.

Új feltételként került be a pályázati felhívásba például az üres oldal áthúzásának abszurd kötelezettsége, amely nyilvánvalóan a Klubrádió elhíresült ügyére való reakcióként született. A médiahatóság 2012-ben a Klubrádió pályázatát mondavacsínált indokkal azért utasította vissza, mert a pályázó nem írta alá a pályázati dokumentáció üres hátsó oldalait.

A hatóság új formai követelményként külön szabályokat alkotott az üres hátsó oldalak „kezelésére”. A pályázati felhívás szerint a pályázati ajánlatokat papíralapú példányként

¹⁰ 1060/2014 (XI. 04.) határozat

¹¹ 95/2015. (I. 27.) határozat

¹² Pl. Fővárosi Ítéltábla 2.K.27.441/2012/2., Fővárosi Ítéltábla 2.K.27.439/2012/2.

és elektronikus formában is be kellett nyújtani. A papíralapú példányokban az üres (hátsó) oldalaknak áthúzza, számozás és aláírás nélkül kellett megjelennie. A felhívás előírta a papír alapú példány összes oldalának szkennelt formában való beadását, beleértve az egyforma, azonosíthatatlan, áthúzott üres lapokat is. Ami, például egy 500 oldalas pályázat esetében akár 500 darab áthúzott lap beszkenyelését jelentette. A teljesen abszurd feltétel ráadásul korántsem volt egyértelmű, csak a pályázati felhívás több pontjának együttes értelmezéséből volt kiolvasható.

2014-ben kiemelkedően magas volt a formai okból elutasított pályázatok száma. Huszonkettőből összesen négy eljárásban nem került sor formai követelmények nem teljesítése miatt kizárásra, és a legtöbb alaki hibára alapított visszautasítás a Mária Rádió pályázatait érintette.

Ezek az eredmények is hozzájárulhattak ahhoz, hogy a Médiatanács az év végén némileg egyszerűsítette a kiírásokat, és az új szabályok eredményeként csökkent a formai hibák elkövetésének lehetősége.

A korábbi időszakokban preferált szereplők

A 2011-2013 közötti pályázatokban kiemelt szerepet kapott néhány rádió, amelyek a hatóság pályázatadási gyakorlatának köszönhetően egy tudatos építkezés eredményeként nagy lefedettségű piaci szereplőkké váltak. Korábbi elemzéseinkben részletesen bemutattuk a terjeszkedés állomásait, illetve a terjeszkedés támogatása mögött meghúzódó médiapolitikai megfontolásokat. Az elmúlt évek két legnagyobb nyertese a Lánchíd Rádió és a Katolikus Rádió volt, amelyek helyi frekvenciák megszerzésével mára az ország nagy részén hallgatható rádióként működnek. Szintén sok frekvenciát kapott rajtuk kívül még két vallási rádió: a Szent István Rádió, és a református egyházhoz köthető Európa Rádió.

A Katolikus Rádió további terjeszkedési szándékát jelzi, hogy a rádió 2014-ben öt pályázati felhívásra adott be pályázatot (Dabas, Komló, Komárom, Szekszárd, Orosháza). A Katolikus Rádió pályázatainak érdekessége, hogy négy frekvencia esetében a Mária Rádióval¹³ versenyzik az adott jogosultságért, és e frekvenciák közül hármát korábban a Mária Rádió használt¹⁴. Ugyan a Mária Rádió 2010-2011-ben még a korábbi médiahatóság által kiírt pályázatok alapján jelentős számú frekvenciát nyert el, az elmúlt években a Médiatanács több pályázati eljárásban is inkább a Katolikus Rádió pályázatát preferálta a Mária Rádió pályázatával szemben. A pályázatok eredményei 2015 első felében várhatók.

Szelektív nyilvánosság a pályázati eljárások és a pályázatok lezárultát követő határozatok tekintetében

A pályázatok nyilvánossága továbbra is komoly hiányosságokat mutat, az eljárások, a döntéshozatal átláthatósága nem javult. Komoly hiányosságok tapasztalhatók már a pályázati eljárás nyilvános kontrollját biztosító garanciális szabályok érvényesülésénél is. A szabályozás lehetőséget teremt arra, hogy az érintettek a felhívás tervezetéhez nyilvános közmeghallgatáson vagy írásban is észrevételeket, javaslatokat tegyenek. A vizsgált időszakban kiírt pályázati felhívásokhoz érkeztek észrevételek, de ezek tartalma, illetve az, hogy a hatóság a javaslatokat mennyiben vette figyelembe, a nyilvánosságra került

¹³ A Mária Rádió hálózata több cégnév alatt működik. A pályázóként jelentkező Magyar Múza Kft. székhelye és a Mária Rádiót üzemeltető Mária Rádió Frekvencia Kft. székhelye azonos.

¹⁴ Dabas 97, 5 Mhz, Komárom 88,3 Mhz, Komló 91,4 Mhz.

dokumentumokból nem derül ki. Az észrevételezés lehetőségének nyilvánvalóan akkor van értelme, ha a nyilvánosságban megjelenik a tervezetről zajló kommunikáció, illetve annak eredménye. Az észrevételek, javaslatok illetve az arra adott hatósági válaszok ismerete nélkül valódi garanciális funkciót ez a szabály nem tölt be. Márpedig a nyilvánosságon kívül a hatóság pályázati felhívás tartalmáról szóló döntésének egyéb kontrollja nincs, mivel nincs lehetőség a pályázati felhívásról szóló döntés bíróság előtti megtámadására.

A pályázati eljárásban hozott egyes határozatok, mint például a formai okra hivatkozó elutasító határozatok teljes szövege nem érhető el. Előfordul az is, hogy a pályázatok eredményét megállapító határozat sem teljes terjedelemben kerül ki a honlapra: a Budapest 105,9 Mhz-re kiírt pályázat esetében hiányzik az értékelés részletes indokolása, így nem derül ki, mi alapján értékelt a hatóság első körben magasabb pontszámmal a nyertes pályázatot. Emellett hiányoznak a honlapról azok az információk is, amelyek az eljárásban született hatósági döntések bírósági felülvizsgálatáról adnának képet.

Az elemzéshez szükséges információk megszerzése érdekében a médiahatósághoz fordultunk, és a 2014-ben kiírt frekvenciapályázatokkal összefüggésben indult bírósági ügyekről kértünk adatokat.¹⁵ A hatóság az adatigényt nem teljesítette. Válaszában arra hivatkozott, hogy a bírósági döntéseket nyilvánosságra hozta a honlapján, illetve azok elérhetőek a birosag.hu honlapon. A megadott internetes elérhetőségeken azonban az általunk kért adatok nem hozzáférhetőek. A vázolt hiányosságok megnehezítik, olykor teljesen ellehetetlenítik az eljárások folyamatos nyomon követését, és ezzel együtt a hatósági tevékenység értékelését, külső kontrollját.

Nem jobb a helyzet a pályázatokat követő döntések nyilvánossága területén sem. Továbbra sem ismerhető meg azoknak a hatósági döntéseknek a pontos tartalma, amelyekben a Médiatanács a megkötött hatósági szerződések (engedélyek) módosításáról dönt. A hatóság diszkrecionális jogkörébe tartozik a megkötött hatósági szerződések módosítása, például a vállalt műsorstruktúra, vagy a vállalt díj módosítása. Azzal, hogy nem kerülnek ki a honlapra a módosításról szóló teljes határozatok, megnehezül vagy éppen ellehetetlenül a rádiós piac aktuális versenyfeltételeinek, illetve a hatósági tevékenység jogszerűségének értékelése.

¹⁵ Közérdekű adatigény http://kimittud.atlatszo.hu/request/frekvenciapalyazatokkal_kapcsolat#incoming-6939

Nagyszámú bírósági eljárás

A 2014-ben sok pályázó kezdeményezte a Médiatanács pályázati döntéseinek bírósági felülvizsgálatát. A hatóság honlapján közvetlen és aktuális információk a bírósági eljárások megindításáról és eredményéről nem érhetőek el. A bírósági döntések jellemzően jóval később és indoklás nélkül kerülnek fel a honlapra, és ebben formában nem alkalmasak a hatóság működésének elemzésére. Mivel a hatóság nem reagált érdemben a bírósági eljárásokra vonatkozó adatkérésünkre sem, a pályázati eljárásoknak a bírósági eljárásra utaló döntései alapján van csak mód az aktuális helyzet felderítésére. 2014-2015 fordulóján - a hozzáférhető adatok alapján - kilenc bírósági eljárás indult és az ügyek zömében a formai hibákra alapított visszautasítást kifogásolták a pályázók. Az elemzés lezárásakor nincs megfelelő információ az ügyek érdemi értékeléséhez, ugyanakkor a bírósági eljárások önmagukban is rávilágítanak a pályázati felhívások túlformalizált, bonyolult jellegéből fakadó visszasságokra. Ezek a felhívások láthatóan nem szolgálták a gyors és kiszámítható pályáztatást, sokkal inkább egy olyan keretet kínáltak, ahol nem a valódi tartalom volt a hangsúly, hanem a pályázati felhívás szövevényes rendszerének való megfelelésen.

Szerződésmódosítások

Már a korábbi jelentések részeként is vizsgáltuk a nyertessé nyilvánított pályázókkal megkötött szerződések módosításának hatósági gyakorlatát. Ennek oka, hogy a pályázatban vállalt feltételek jelentős módosítása felvetheti az esélyegyenlőség és a megkülönböztetés-mentes eljárás elvének sérelmét.

A honlapon hozzáférhetővé tett határozatok szerint a médiahatóság 2014-ben közel ötven szerződésmódosítási kérelemről döntött.

A rádiók legtöbbször működésük jellegét érintő hálózatos működéshez vagy vételkörzet bővítéshez kapcsolódó módosítási kérelemmel éltek (19 kérelem) vagy műsorszerkezeti, műsorterve vonatkozó vállalásaik (13 kérelem), és megnevezésük módosítását (13 kérelem) kérték. 2014-ben egy esetben került sor a médiaszolgáltatási díj csökkentésének kezdeményezésére, amelyhez a hatóság a kérelem megalapozatlansága miatt nem járult hozzá. A műsorra vonatkozó vállalásokat érintő módosítási kérelmek esetében a hatóság négy esetben a kérelmek szerint módosította a szerződéseket. A kérelmek felét részben elfogadta, három esetben pedig elutasította azokat. A hálózatos működést és a vételkörzet bővítést érintő kérelmek mindegyikét elfogadta a hatóság. E kérelmek fele a Katolikus Rádió frekvenciáit érintette, és a vizsgált időszakban a hatóság jóváhagyásával a rádió 2012 és 2013-ban elnyert öt helyi frekvenciát kapcsolt vételkörzet-bővítéssel a központi adóhoz. A jogosultság megszerzését követő egy-másfél éven belüli érdemi átalakítás nyilvánvalóan megkönnyíti a rádió működését, ugyanakkor hátrányosan érintheti a helyi mediakínálat sokszínűségét, a helyi nyilvánosság megfelelő működését, egyben megkérdőjelezi a pályáztatás komolyságát.

Összegzés

A rádiós térkép 2014-re az előző években lezajlott nagy frekvenciapályázati hullám eredményeként jelentősen átalakult Magyarországon. Az elmúlt évben már lényegesen kevesebb pályázati eljárás zajlott, lelassult a pályáztatás, a pályázati felhívások rendkívül bonyolult, életszerűtlen formai követelményei miatt sok pályázat esetében újra kellett indítani az eljárást. A hatóság pályáztatási gyakorlatával szemben korábban megfogalmazott kifogások továbbra is érvényesek. A hatósági működés átláthatatlansága egyre nagyobb mértékben akadályozza a rádiós piac működési feltételeinek és a hatósági működés jogszerűségének az értékelését. A szerződésmódosítás gyakorlata a pályáztatási rendszert kiüresíti. A hatóság önkényes működését nem a sokszínű kínálatot biztosító, a piaci mechanizmusok erősítését, a valódi verseny élénkítését célzó szemlélet jellemzi. A médiahatóság a minél sokszínűbb rádiós médiapiac megteremtése helyett egy politikailag szelektált, kevésbé a piaci működésre és versenyre épülő rádiós térképet rajzol.

Melléklet: Pályázati eljárások 2014.

Település, frekvencia	Jogosultság jellege	Pályázat benyújtásának dátuma	Pályázók	Nyertes	Korábbi jogosult	Előzmények
Barcs 102,7	kereskedelmi	2014.11.10.	Kevipress Kkt. Lokátor Hírműhely Kft.		Kevipress Kkt.	korábbi pályázati eljárás eredménytelen 739/2014. (VII.30.)
Budapest 96,8	közösségi	2014.11.10.	Rákosmente Rádió Kft. Full Inside 2015 Kft.		Rákosmente Rádió Kft.	korábbi pályázati eljárás megszüntetése 743/2014. (VII.30.)
Budapest 90,3	közösségi	2014.07.22.	Tilos Kulturális Alapítvány, Műsor-Hang Kft		Tilos Kulturális Alapítvány	
Budapest 92,1	közösségi	2015. 02. 16.	Ariel Rádió Műsorszóró Kft. Pannon- Work Logisztikai Kft.		Ariel Rádió Műsorszóró Kft.	korábbi pályázati eljárás eredménytelen 996/2014. (X.10.)
Budapest 94,2	közösségi	2014.07.22.	Műsor-Hang Műsorszolgáltató Zrt., FM4 Rádió Kft., Crossborder Film Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Budapest 105,9	közösségi	2014.07.22.	HANG-ADÁS Kft., Műsor-Hang Műsorszolgáltató Zrt.		Műsor-Hang Zrt.	
Dabas 97,5	közösségi	2014.12.01.	Mária Rádió Frekvencia Kft. Magyar Katolikus Rádió Zrt.		FM4 Rádió Kft.	
Dömös 104,9	közösségi	2015.01.12.	Magyar Múzsa Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Dunaújváros 102,9	kereskedelmi	2014.04.14.	Pentafon Kft., Média 1 Reklámügynökség	Pentafon Penta Kft. 738/2014. VII. 30)	Pentafon-Penta Kft.	

Esztergom 97,4	közösségi	2015.01.12.	Magyar Múzsza Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Gyál 98,9	közösségi	2014.11.17.	Mária Rádió Frekvencia Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Komárom 88,3	közösségi	2014.12.01.	Mária Rádió Frekvencia Kft., Magyar Katolikus Rádió Zrt.		FM4 Rádió Kft.	
Komló 91,4	közösségi	2015.01.12.	Magyar Múzsza Kft., Magyar Katolikus Rádió Zrt.		FM4 Rádió Kft.	
Monor 106,3	közösségi	2014.11.17.	Mária Rádió Frekvencia Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Moson- magyaróvár 100,7	kereskedel mi	2014.11.10.	Lajta Rádió Kft.		Lajta Rádió Kft	korábbi pályázati eljárás eredménytel en 685/2014. (VII. 30.)
Nyíregyháza 100,5	közösségi	2015.01.26.	Európa Rádió Nonprofit Közhasznú Kft.		Európa Rádió Nonprofit Kft.	
Orosháza 88,6	közösségi	2015.01.19.	Magyar Múzsza Kft., Magyar Katolikus Rádió Zrt., Tuska Milán, Orsoházi Média Kft		Média Cápa Szolgáltató Bt.	
Pécel 91,7	közösségi	2014.11.17.	Mária Rádió Frekvencia Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Piliscsaba 104,2	közösségi	2014.12.01.	Mária Rádió Frekvencia Kft.		FM4 Rádió Kft.	
Szekszárd 102,5	közösségi	2015.01.30.	Magyar Katolikus Rádió Zrt.			
Tiszaújváros 89,6	kereskedel mi	2014.04.14.	Mátra Centrum Kft., Tiszaújvárosi Rádió Közösségi Egyesület	Mátra Centrum Kft. 597/2014. (VII. 8.)	Tiszaújvárosi Rádió Közösségi Egyesület	
Vác 94,1	közösségi	2014.12.01.	FM4 Rádió Kft.		FM4 Rádió Kft.	